נט: הכונס פרק ששי בבא קמא

הוה סיים מסאני אוכמי. משמע שלא היו רגילין במנעלים שחורין וכן משמע בסדר תעניות אלו (תענית כב. ופס) דקאמר אדהכי אתא ההוא גברא דסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטי כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי ותימה דנסיב״ק דגילה (דף טו.) תנן אין משלחין מנעל לבן ביו״ט מפני שצריך בילת הגיר להשחירו משמע שלא היו נועלים אלא שחור ואומר ר״ת דהמנעל ודאי היה שחור אבל הרצועות היו לבנות ומסאני אוכמי דהכא ודמסכת תענית היינו המנעל והרצועות הכל היה שחור [א] והיינו דאמרינן בפרק בן סורר (סנהדרין דף עד: ופס)[1] בשעת השמד אפי׳ לגויי ערקתא דמסאני אסור שהרצועות היו משונות משל נכרים ומגילות דאליעזר היה כזה שהיה לבוש שחורים ומתכסה שחורים והיה רואה שאפי׳ הרצועות יהיו שחורים שלא יהא עליו כלל לד לבנונית מפני חינתה של ירושלים:

כתב לראשון ולא חתמה לו כו׳. בסוף מי שהיה נשוי (כתובות דף לה. ופס)[2] מפרש רב אשי דאפילו ר״מ לא קאמר אלא בשני לקוחות דאם חיתא דנחת רוח עבדה מקנא אבעי לה למעבד אבל בלוקח אחד אפילו ר״מ מודה וא״ת דבפ׳ הניזקין (גיטין נח. ופס)[3] גבי לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אמר רב לא שנו אלא דא״ל לך חזק וקני אבל בשטר קנה ואלקח מן האיש וחזר ולקח מהאשה קאי כדמוכח בסוגיא ואור״י שיש לחלק בין כתבה בשטר עצמו של בעל לכתבה שטר בפני עצמו ועוד אומר ר״י דאפילו בשטר של בעל איירי התם אלא שכתבה שהיא עצמה מכרה ללקוחות אבל אתמה לו דהכא היינו שמתלה שעבוד כתובתה שיש לה על שדה זו וכן משמע לשון חתמה כלומר שנתרלית במקח ולא מחתה בו וה״ר אלעזר משנ״ץ פי׳ דטעמא דרב התם דבשטר קונה משום דס״ל אחריות טעות סופר הוא והוי כאילו קבל עליה אחריות אבל אם פירש בלא אחריות לא קנה אפי׳ בשטר ושמואל דאמר עד שתכתוב לו אחריות משום דקסבר אחריות לאו טעות סופר הוא דפליגי בהכי בפ״ק דבבא מציעא (דף יח.) דשמואל קאמר בהדיא דשעבוד צריך לימלך וכא נמי אמר התם נמצא שאינו אלו רב אמר יש לו טעות ויש לו שבח ומשמע דפשיטא ליה דאפי׳ לא פירש לו את השבח קאמר רב דיש לו שבח והיינו משום דאית ליה דאחריות טעות סופר הוא: **ופסק** הלכה כר״ש **דאמר אבלה** פירות גמורין כו׳. פי׳ ר״מ דמהכא פשיטא לן בפרק נערה בכתובות (דף נא. ופס)[4] דכל העומד בעגבים העומדים ליבצר מי כבצורות דמיין מי לא: **המגדיש** בתוך שדה חבירו ובו׳. אלטריך למיתניא אי למסתמא דלא כרבי אלו לאשמועינן דאפילו רבי מודה בהא כדמפרש בגמרא:

לבתה הרוח בולן פטורין. פר״י דברוח מצויה איירי כדמשמע בגמ׳ דקתם ליבוי דרוח מייירי ברוח מצויה מדפרין עלה דברייתא וליהוי כזורה ורוח מפייעתו ואי ברוח שאין מצויה הא לא הוה ליה לאפוקי אדעתיה וא״ת כיון דמתלבה ברוח מצויה יתחייב האחרון של הנחת עצים [ואור] דבכל דוכתי אשכחן שמתחייב לענין אש בשיכול להזיק ברוח מצויה כגון אבנו ופכינו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו וכופף קמת חבירו בפני הדליקה דמטיא ליה ברוח מצויה ואין לחלק משום דבהנהו אין מחוסר אלא הולכת האש בעצלמא ע״י רוח מצויה אבל כאן מחוסר ליבוי ואין שם אש עליו ולא קרינא ביה המבעיר את הבערה דהא בפ״ק (דף ט:) אמר גחלת כמה דשביק ליה מעמיד עמיד ואזלא אע״פ שמתנדנדת בטלטולו מעמיד עמיד ואזלא הא אם דרכה להתלבות ע״י נדנודו של חרש המטלטלה היה המוסר לו מיב הכא נמי יהיה האחרון חייב אע״פ שמחוסר ליבוי וי״ל דלבתו הרוח דמתני׳ קאי אחת אחר וליבה דהשתא הוי ליבה ולינתה הרוח כברייתא דגמ׳ וכן משמע ליבוא דסולן ונאין בליבוי ולא ברוח בפני עצמו כדי לנבות כמו שאפרש בגמ׳ ובתם דתק לפרש דלינתו הרוח היינו ליבה ולינתו הרוח אלא נראה לפרש דלינתו הרוח היינו שליבתה הרוח בפני עצמה ברוח שאין מצויה וליבה ולינתו הרוח בגמ׳ בין מצויה בין אין מצויה וכגון שקודם ליבוי כבר נא הרוח שליבתו לבסוף אחר רוח שיהיה דמאחר שבא כבר כך לי שאינו מצויה כמצויה וכן משמע מתוך תירוצו של רבא שתירץ כגון שליבה ברוח מצויה ולינתו הרוח ברוח שאינה מצויה מכלל דמעיקרא נא הרוח שלבסוף ליבה וכן משמע בירושלמי דמתניתין אייירי ברוח שאינה מצויה דגרסינן התם ליבתו הרוח כולן פטורין תנן אמרינן ברוח של אנוסים אבל ברוח שהעולם מתנהג בו אייב ר׳ יוחנן וא״ל תרוייהו אמרי אפי׳ ברוח שהעולם מתנהג בו שפעמים הוא בא ופעמים אין בא:

ליבה

הוה סיים מסאני אוכמי ובאי בשוקא דנהרדעא אשכחוהו דבי ריש גלותא וא״ל מאי שנא הני מסאני אמר להו דקא מאבילנא אירושלים אמרו ליה את חשיבת לאיתאבולי אירושלים סבור יוהרא הוה אתיוה וחבשוה אמר להו גברא רבה אנא אמרו ליה מנא ידעינן אמר להו או אתון בעו מינאי מילתא או אנא איבעי מינייכו מילתא אמרו ליה בעי את אמר להו האי מאן דקץ כופרא מאי משלם אמרו ליה משלם דמי כופרא והא הוו תמרי א״ל משלם דמי תמרי אמר להו והא לאו תמרי שקל מיניה אמרו ליה אימא לן את אמר להו בששים אמרו ליה מאן אמר כוותיך אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבקוהו: ר״ש אומר אכלה פירות גמורים כו׳: מ״ט הא דאמר רחמנא [1]ובער בשדה אחר [2]מלמד ששמין על גב השדה ה״מ מידי דצריך לשדה הני כיון דלא צריכי לשדה בעינייהו בעי שלומי אמר רב הונא בר חייא א״ר ירמיה בר אבא דן רב כר״מ ופסק הלכתא כר״ש דן רב כר״מ דתניא[3] [4]כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אבדה כתובתה דברי ר״מ רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כר״ש כי הא דתנן ר״ש אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם סאה סאה אם סאתים סאתים: **מתני׳** [5]המגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל השדה פטור ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב ואם הגדיש ברשות בעל השדה חייב: **גמ׳** לימא תנן דלא כרבי דאי כרבי [6]האמר עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב פפא הכא [7]בנטר בי דרי עסקינן דכיון דא״ל עייל וגדוש עייל ואנטר לך הוא: **מתני׳** [8]השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים [9]שלח ביד פקח הפקח חייב [10]אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חייב [11]אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חייב [12]בא אחר וליבה המלבה חייב ליבתה הרוח כולן פטורין: **גמ׳** [13]אמר ר״ל משמיה דחזקיה [14]לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חייב מ״ט מעשיו קא גרמו לו ורבי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור מ״ט צבתא דחרש גרמה לו ולא מחייב עד שימסור לו גווזא

סלתא

מסאני אוכמי. מנהג אבלים: **כופרא.** בתמרים כבוסר בענבים: **דמי כופרא.** אינו כלום לימכר עכשיו: **והא הוו תמרי.** לאחר זמן: **כשאים.** עם הקרקע דהכל בכלל שהקונה קרקע בפירותיה נותן עיניו קלת בשבח של אחר זמן: **דן רב.** מעשה עבד: **פסק הלכתא.** כלומר לימד לתלמידים שהלכה כר״ש הלכה פסוקה לדורות: **לא חתמה לו.** שהה המיוחדת לכתובה: **אבדה כתובתה.** ולא מצית לומר נחת רוח עשיתי לבעלי דא״כ הוה לה למעבד לראשון אלא ודאי גמרה ומקניא: **נער כי דרי.** שומר הגרנות שמנהגן היה לעשות כל בני הכפרה בגורן אחד זה גדישו וזה גדישו וממנין שומר וכהיא אפי׳ רבי מודה: **מתני׳ המגיש אם הנעלים חייב.** דאי לאו אחרון קמא לא עביד מידי: **גמ׳ נכפא.** לבת טנלי״ש: **גווזא.** קולים: סלתא

מסורת הש״ס

א) [עיל נח:], ב) מתוכות לה., ג) לעיל מז: ב״מ פא: ביצה מ., ד) לעיל כב: ט. קדושין מב., ה) לעיל ט: (ע״ש) כב: (ע״ש), ו) (ד״ה אפילו), ז) (ד״ה המנה), ח) (ד״ה אגב), ט) (ד״ה סוף), י) (ד״ה כבצורות), כ) רש״ל.

תורה אור השלם

1. כי יִבְעַר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ וּבִעֵר בְּשָׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם: שמות כב ד

הגהות הגר״א

[א] תוס׳ ד״ה הוה כו׳ והיינו דאמרינן ט׳. נ״ב אבל הרי״ף והרא״ש (בסנהדרין שם) כתבו של ישראל היו שחורות ובלבס אדומות:

לעזי רש״י

טנלי״ש [טינלי״א]. עבת.

מוסף רש״י

כתב לראשון. שטר מכר על שדה אחת, ולא חתמה לו. לא הודית בלאותו מכר, וכתב שטר אחר ללוקח שני על שדה אחרת וחתמה לו, אבדה כתובתה. אם אין שם כני תורין, שהרי הראשון אומר הנחתי ליך מקום לנטות הימנו (כתובות צה.). יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי. מן השני תגבה (שם). עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור. דעל ומיב ונטר לן קאמר ליה (ב״מ פא.). פטור מדיני אדם. לאלם, וחייב בדיני שמים. פירענות לאלם לרשעים שנתכוין להפסיד את ישראל (ע״מין נג.). לא שנו. דהשולה הבשיהה כיד מרש שוטה וקטן דפטור מדיני אדם (לעיל ט:). אלא כשמסר לו בחלת ראיבה. התרש, דלא דמי לשור, דשור מזומן להזיק אבל הא דגחלת מרש עביד ליה לחיק (לעיל כב:). מעשיו קא גרמו לו. מזומן סיוקו ויהי כשיהי (שם. לגירסת הגמ׳ שם: ברי הידקא) מצורר סיוקו לכל שהיא מזומנת להזיק (לעיל ט: לגי׳ הנ״ל). ור׳ יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור. יר׳ יוחנן לטמייה דאמר אגו משום מלוי והכא מלוי דמרש הן (לעיל כב:). צבתא דחרש גרמה לו. אחיתו של חרש גרמה ההבער, שהיא נטלה והוליכה לגדים. לבתא, אחיתו ובתו, מלבון לבתא שקורין טעילא״ש, ל״א נרסינן לוותא, יחודו של חרש שנתייחד עם השלהבת ונטלה. ולשון לוותא שולא״ש, כדאמרינן (ב״ב כא.) ליהי לוותא לתכרו (לעיל ס:). גווזא. עלים יבשים (לעיל כב:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com